

PODER & NOTÍCIES

Amb el creixement de les xarxes socials, la desinformació s'ha convertit en un instrument polític cada vegada més potent. Actors estatals i no estatals, com Rússia i la Xina, s'han convertit en experts en la fabricació i difusió de desinformació o en l'ús de campanyes secretes per a influir en la percepció pública i en els resultats polítics dels països democràtics de tot el món.

Les democràcies sanes necessiten ciutadans que sàpiguen distingir entre notícies falses i notícies reals.

SESSIÓ 1 QUÈ ÉS LA DESINFORMACIÓ?

Activitat 1 Introducció (debat)

Durada: 15 min.

FET: Segons un estudi de la Universitat de Stanford, la majoria d'estudiants no saben distingir entre notícies falses i reals. El 82% d'estudiants de secundària no diferencien notícies d'anuncis ni saben discernir els llocs web dels grups d'odi dels de les organitzacions professionals convencionals.

Vídeo (subtítols automàtics en català)

<https://www.youtube.com/watch?v=UYc-hd1QSwA>

DEBAT: Quins són els perills d'això? Sabem detectar les notícies falses? On les trobem? Qui les crea i per què? Per què es difonen?

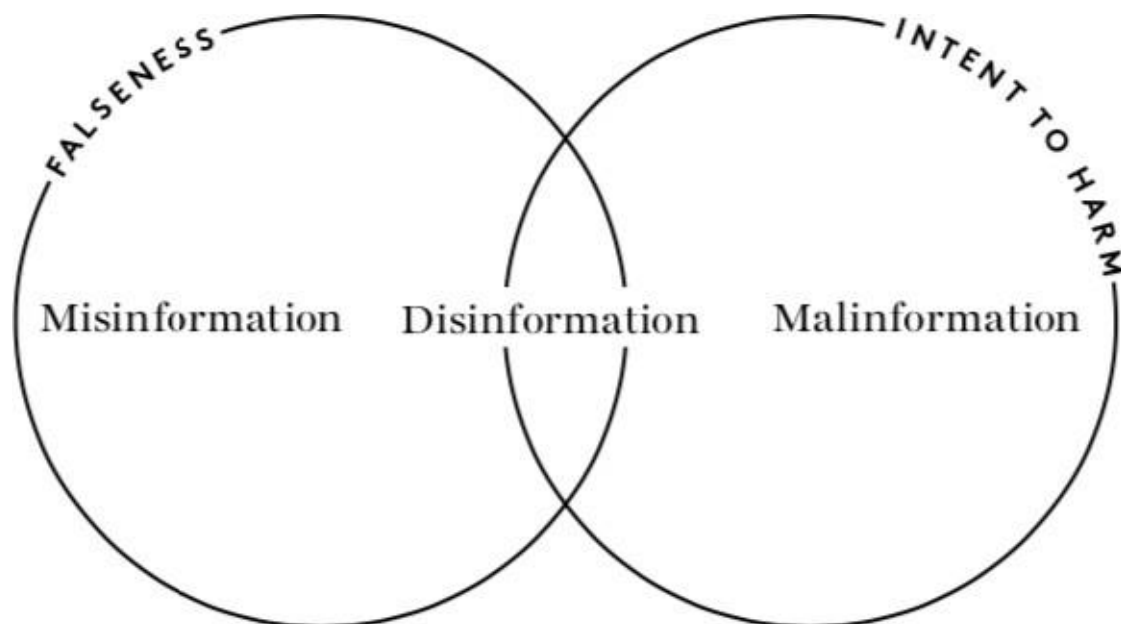
Activitat 2 Què és la desinformació?

Durada: 15 min.

Presentació: [Què és la desinformació?](#) (en anglès)

- Desinformació voluntària (Disinformation): informació intencionalment errònia. Es divulga amb intenció de confondre o enganyar. La desinformació és perillosa i serveix als interessos d'algú. Incorpora contextos falsos. Aporta contingut manipulat i fabricat.
- Desinformació involuntària o informació errònia (Misinformation): informació que és incorrecta per error i que provoca vinculacions falses o contingut enganyós o ambigu. No es divulga amb intenció de fer mal. La informació errònia pot divulgar-se per error involuntari, però és igualment perillosa.
- Desinformació maliciosa (Malinformation): informació feta córrer via filtracions interessades i malintencionades, intents d'assetjament personal, implementació del discurs de l'odi, etc.

Per a entendre millor què és la desinformació, convertiu alguna notícia en un exemple de cadascun dels tres tipus (informació errònia, desinformació, informació maliciosa). Trebal·leu en grups. Al final, presentareu les vostres "notícies" i explicareu el que heu alterat.

Font: <https://firstdraftnews.org/long-form-article/understanding-information-disorder/>

Activitat 3 Tipus de desinformació

Durada: 30 min.

Presentació: [Tipus de desinformació](#) (en anglès)

Observeu la presentació i reflexioneu en grup sobre com les notícies pretenen fer sentir a la gent i quins podrien ser els motius que les motiven.

Activitat 4 Com funciona la desinformació?

Durada: 30 min.

Presentació: [Com funciona la desinformació?](#) (en anglès)

En petits grups, busqueu exemples d'almenys 4 de les 7 **categories** i reflexioneu sobre els tipus **d'emocions** que creieu que els exemples intenten evocar (por, ira, repulsió, preocupació, llàstima, etc.) i el tipus de reacció que creieu que és més natural, per exemple, l'impuls de parlar-ne, compartir-ho, comentar-ho, etc. (Essencialment, contribuir a la difusió de la desinformació). A més, heu d'identificar el **tema** (economia, religió, etc.). Recopileu tots els exemples en un Padlet col·lectiu.

Tipus de **desordre informatiu**

Connexió falsa

Titulars, imatges o peus sensacionalistes o partidistes que busquen el clic ràpid i no es corresponen amb l'essència de la informació.

Contingut enganyós

Informació amb elements alterats intencionadament o no (p. ex. gràfics distorsionats, cites incompletes, fotos reenquadrades...). També, anuncis o opinions encoberts com a notícies.

Context fals

Contingut genuí (p. ex. una foto antiga) presentat com si fora un esdeveniment actual o d'un altre lloc o situació.

Suplantació de fonts

Informació falsa difosa usurpant la identitat d'un medi reputat (p. ex. copiant logos, clonant la web...).

Contingut manipulat

Text, imatges, àudios o vídeos genuïns modificats amb objectiu de danyar (p. ex. vídeo alentit per fer pareixer borratxa una persona, *deepfakes*...).

Contingut fabricat

Informació 100% falsa creada per a causar dany (p. ex. el suposat twit del Papa Francisco en suport a Trump).

Sàtira o paròdia

Ficció o exageració creada com a crítica social, sense fi desinformatiu. Tanmateix, estratègicament descontextualitzada es pot emprar per a difondre conspiracions o rumors falsos, i poder adduir *a posteriori* que no s'havia de prendre seriosament.

Activitat 5 Per què es creen aquests continguts?

Durada: 30 min.

Recursos:

1. Les 8P de Wardle ([targetes amb conceptes i definicions](#))
2. Vídeo opcional (en anglès): [Fake news generator: Who starts viral misinformation?](#) (actors considerats: bromista, estafador, polític, teòrics de la conspiració, insider; motius: riure, clics, diners, poder, respostes)

Per a entendre millor la desinformació, també cal pensar en qui crea aquest tipus de continguts i per què. Claire Wardle identifica vuit motius que ajuden a explicar les diferents motivacions que hi ha darrere de la creació de desinformació.

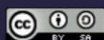
Amb un company, agafa un conjunt de targetes i relaciona els conceptes amb les seves definicions. A continuació, torna a Padlet i identifica els motius que hi ha darrere de les notícies falses segons les 8 P.

Causes del desordre informatiu Les 7P

Referències completes en <https://cent.uji.es/pub/fakenews>

v.1.0 - 2021

SESSIÓ 2 DETECTEM LA DESINFORMACIÓ

Activitat 6 És fals o real? Detecta els indicis i comprovar-ho

Alguna vegada has reenviat un missatge, una imatge o un mem sense verificar si era real o fals? Saps com detectar les notícies falses? [Posa't a prova](#). (test en castellà)

Utilitza els següents recursos per a elaborar un pòster amb una llista de consells.

Durada: 60 min.

Recursos:

1. Vídeo [5 ways to spot fake news](#)
2. Vídeo [Five ways to spot fake news](#)
3. Vídeo [Helping Students Identify Fake News with the Five C's of Critical Consuming](#)
4. Vídeo [Spotting bogus claims](#)
5. [Test to detect false news](#)
6. [Cómo realizar una búsqueda con una imagen en Google](#)
7. [How to fact-check images with Google](#)
8. Article: [These Photos Show How Easy it is to Create 'Fake News' with Photography](#)

També hi ha llocs web dedicats a la comprovació de dades. Pertanyen a entitats mediàtiques o organitzacions dignes de confiança. (Podeu trobar recursos addicionals, específics del nostre país.)

WEBS DE VERIFICACIÓ DE DADES:

- [PolitiFact.com](#)
- [FactCheck.org](#)
- [Snopes.com](#)
- [AllSides.com](#)
- [Archive.org](#)

Aquí tens exemples de [notícies falses](#) rellevants per a joves (en anglès). Els pots utilitzar per a il·lustrar el teu pòster.

Si acabes abans de temps, pots jugar al joc de [Bad News](#).

RECORDA: NO DIFONGUIS DESINFORMACIÓ

Llegeix més enllà del titular, el resum i la fotografia, i no oblidis seguir el teu instint.

Notícia contrastada

Busca sempre notícies de fonts fiables, amb dades reals, sense biaix, actualitzades i contrastades.
El text ha de tenir relació directa amb les fotos, els peus i el titular.

FONT: <https://cent.uji.es/pub/fakenews/>